

Elever och skolenheter i grundskolan läsåret 2016/17

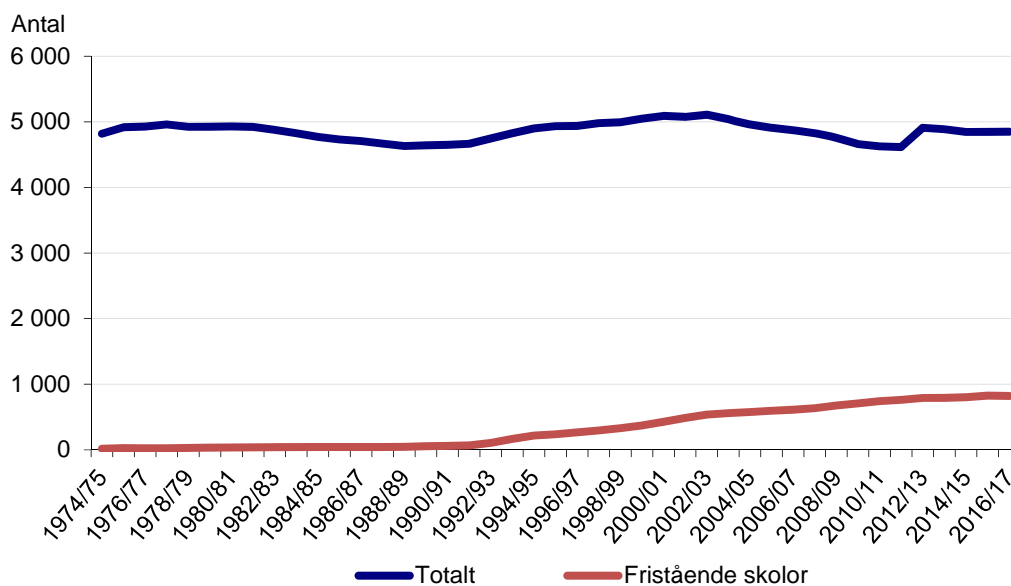
I denna promemoria beskrivs Skolverkets statistik om elever och skolenheter i grundskolan och sameskolan. Elevstatistiken är en del av det nationella uppföljningssystemet som ska ge en samlad bild av skolans verksamhet samt utgöra underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå. Statistiken avser den vecka då den 15 oktober infaller och speglar det aktuella läsåret.

Skolenheter

Statistik över skolor påverkades av att begreppet skolenhet infördes i skollagen 2011. Varje skolenhet ska ledas av en rektor och det ska vara tydligt vem som har ansvar för ledningen och samordningen av det pedagogiska arbetet på skolenheten. En del skolor har delats upp på flera skolenheter och andra har omorganiserats med anledning av förändringen. Övergången från skolor till skolenheter i statistiken innebär en tydlig ökning av antalet kommunala enheter läsåret 2012/13 jämfört med tidigare läsår.

Lsåret 2016/17 finns det totalt 4 847 skolenheter och av dessa har 820 enskild huvudman. Tidigare inkluderades internationella skolor i kategorin fristående skolor, men från och med läsåret 2016/17 redovisas de separat. Eftersom dessa inte längre räknas till de fristående skolorna minskar antalet något från föregående läsår. Det finns 14 internationella skolenheter med totalt drygt 4 000 elever.

Diagram 1. Antal skolor/skolenheter totalt samt antal fristående, läsåren 1974/75 – 2016/17.



I redovisningen av grundskolan förekommer även sameskolor som utgör en egen skolform med statlig huvudman och omfattar årskurserna 1–6. Läsåret 2016/17 är antalet sameskolor detsamma som föregående läsår, dvs. 5 och antalet elever är 152.

Skolenheters storlekar och årskurser

Skolenheterna är olika stora. De minsta skolenheterna återfinns i kommuner som klassificeras¹ som glesbygdskommuner eller turism- och besöksnäringkommuner medan de största skolenheterna finns i storstäderna och deras förorter. Glesbygdskommuner har i genomsnitt 119 elever per skolenhet, och medelvärdet för storstädernas skolenheter är mer än dubbelt så stort med 300 elever.

Det finns även skillnader i storlek mellan kommunala och fristående skolenheter. Det genomsnittliga antalet elever i kommunala skolenheter är 217 elever. Motsvarande elevantal i fristående skolenheter är 182 elever, dock skiljer sig antalet beroende på skolenheternas inriktning. Både för kommunala och fristående skolenheter har genomsnittligt antal elever ökat sedan 2012/13. De största skolenheterna återfinns hos de internationella skolorna med 290 elever per enhet. Sameskolorna har det lägsta antalet grundskoleelever per skolenhet, 30 elever.

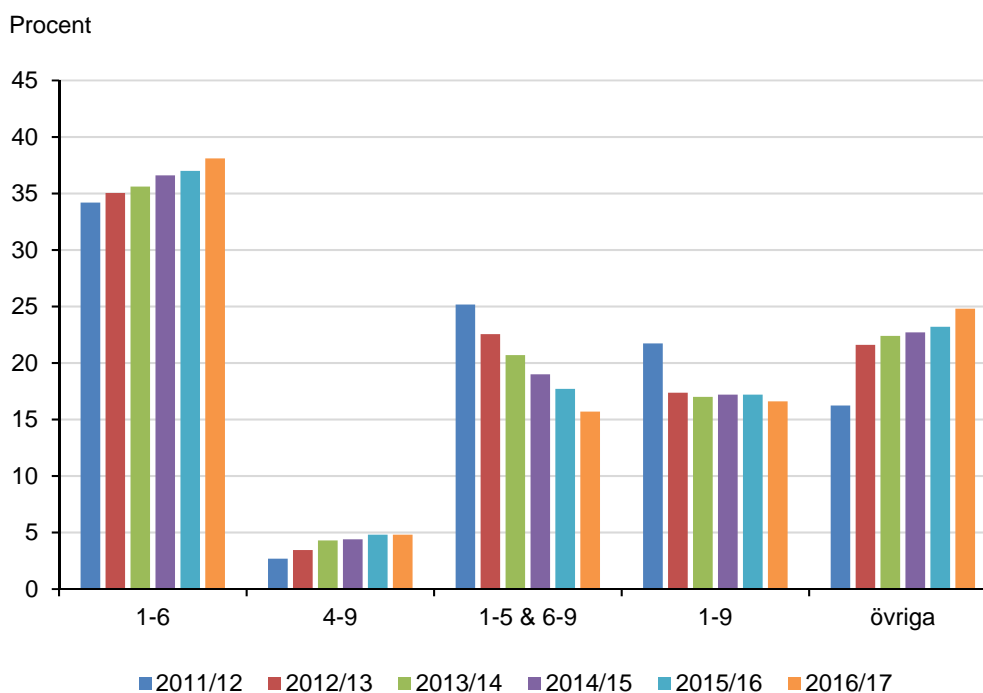
I alla kommuntyper utom storstäder och deras förortskommuner är det vanligast med skolenheter som har årskurserna 1–6. I storstäderna är det vanligast med skolenheter med årskurserna 1–9. För storstädernas förortskommuner är det en mycket liten skillnad mellan andelen skolenheter med årskurs 1–9 på 24,7 procent, och andelen med årskurs 1–6 på 24,1 procent.

Till viss del kan skillnaden mellan kommungrupper förklaras av typ av huvudman. Fristående skolor finns i högre utsträckning i storstäder och fristående skolor är i högre grad organiserade i årskurserna 1–9. Bland enskilda huvudmän är årskurssammansättningen 1–9 vanligast, med 39 procent jämfört med 12 procent av skolenheterna med kommunal huvudman.

De flesta skolenheter organiseras så att årskurserna 1–3, 4–6 och 7–9 hålls samman. För kommunala huvudmän är den vanligaste årskurssammansättningen 1–6, 42 procent av skolenheterna har denna struktur jämfört med 20,5 procent av enheterna med enskild huvudman.

¹ Kommungruppsindelningen är gjord av Sveriges Kommuner och Landsting. För mer information se www.skl.se.

Diagram 2. Andel grundskolenheter med olika sammansättning av årskurser läsåren 2011/12 – 2016/17.



Inriktningar inom fristående skolenheter

Inom fristående skolor delas statistiken upp på tre olika inriktningar. De flesta av eleverna i fristående skolor, 90 procent, går i skolenheter med allmän inriktning, drygt 6 procent går i skolenheter med konfessionell inriktning och nästan 3,5 procent i skolenheter med inriktning mot waldorfpedagogik.

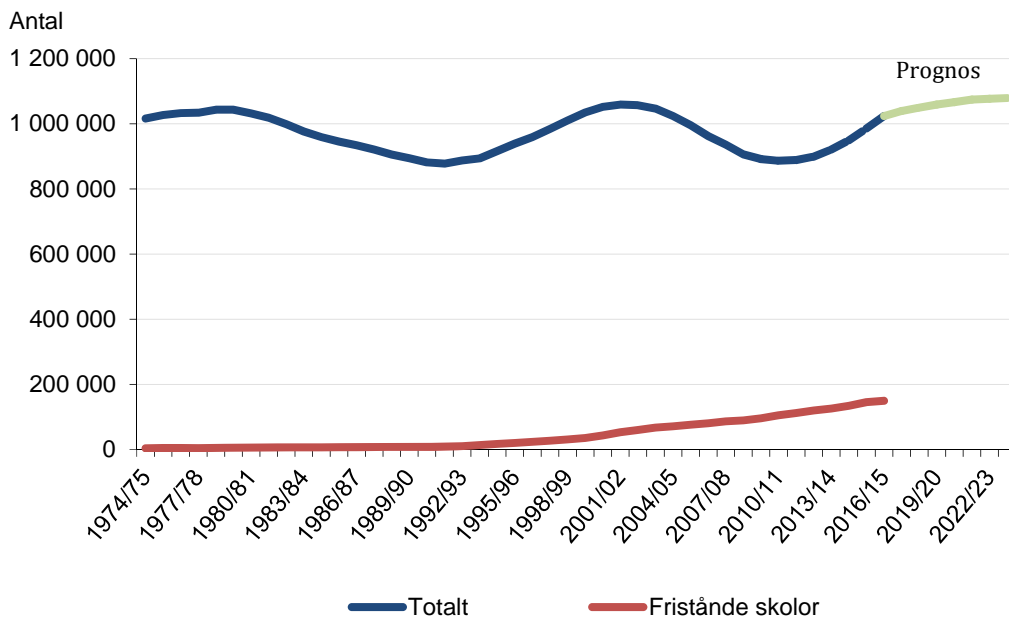
En lagändring som trädde ikraft den 1 januari 2016 innebar att riksinternatskolornas särställning upphörde. De skolenheterna redovisas därför fortsättningsvis under de andra inriktningarna för fristående skolor.

Eleverna i grundskolan

Elevantalet i grundskolan fortsätter att öka. Detta beror dels på att det är många elever som börjar i årskurs 1, vilket hänger samman med befolkningsstorleken i den aktuella åldern, och dels på att det har tillkommit elever även i övriga årskurser. Antalet elever som börjar i årskurs 1 är betydligt fler än antalet som slutar årskurs 9.

I diagram 3 finns en elevprognos inkluderad som sträcker sig fram till 2023/24. Denna prognos är enbart baserad på en framskrivning av folkbokförda barn och inkluderar därför inte den elevökning som invandringen kan ge.

Diagram 3. Antal elever i grundskolan totalt samt i fristående grundskolor läsåren 1974/75 – 2016/17 samt prognos t.o.m. läsåret 2023/24 baserad på folkbokförda barn.²



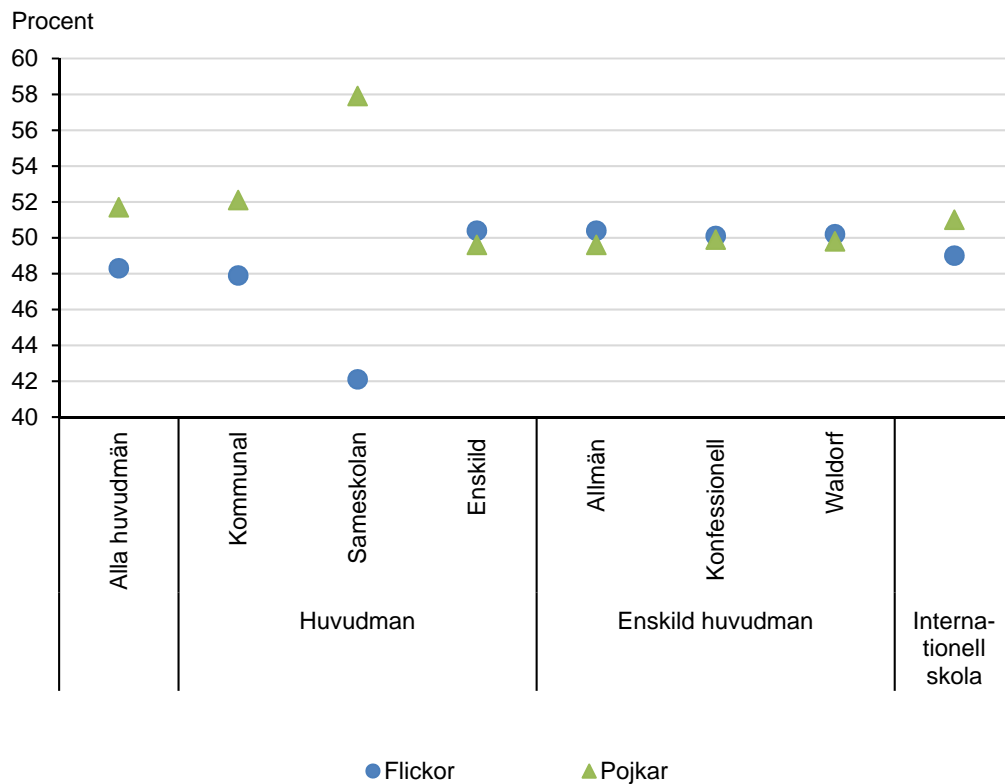
Andelen elever i landet som går i fristående grundskolor ligger på knappt 15 procent men varierar betydligt mellan kommuner. Det är också stora skillnader mellan kommungrupperna där storstäderna har störst andel elever i fristående skolor med drygt 22 procent, och varuproducerande kommuner lägst andel med knappt 4 procent.

² Nyanlända elever som inte hunnit bli folkbokförda ingår inte i prognosen, vilket betyder att framskrivningen av antalet elever är underskattad. I totalen ingår elever i kommunala skolor, sameskolan, fristående skolor samt internationella skolor.

Fördelning flickor och pojkar

Fördelningen mellan flickor och pojkar i årskurs 1–9 är 48,3 procent flickor och 51,7 procent pojkar för samtliga huvudmän. Könsfördelningen är omvänd för enskild huvudman men är nu ganska utjämnad. Läsåret 2016/17 finns en större andel pojkar än flickor i sameskolan, vilket är en förändring mot föregående läsår då fördelningen var jämnare. I diagram 4 visas könsfördelningen uppdelad per huvudman, de fristående skolornas olika inriktningar samt för internationella skolor.

Diagram 4. Andel flickor och pojkar i årskurs 1–9 i grundskolan totalt samt uppdelat på huvudman och inriktning för fristående skolor läsåret 2016/17.



Sexåringar i grundskolan

De flesta barn börjar i grundskolan vid sju års ålder, men ett fåtal barn är yngre. Kommunerna är enligt skollagen skyldiga att bereda plats för sexåringar i grundskolan om vårdnadshavarna så önskar. Läsåret 2016/17 är 1 159 elever (1 procent) 6 år eller yngre i årskurs 1, vilket innebär en minskning på 0,1 procentenheter från föregående läsår. Andelen har sjunkit successivt sedan 1996/97 då den uppgick till 8,1 procent, vilket motsvarade drygt 10 000 elever.

Andelen sexåringar i årskurs 1 i fristående skolor är 2,2 procent vilket är högre än riksnittet, men en minskning från 4,6 procent har skett sedan läsåret 2015/16. De internationella skolorna har högst andel sexåringar i årskurs 1, följt av konfessionella skolor. Av alla sexåringar i årskurs 1 är 60 procent flickor.

Moderna språk som språkval

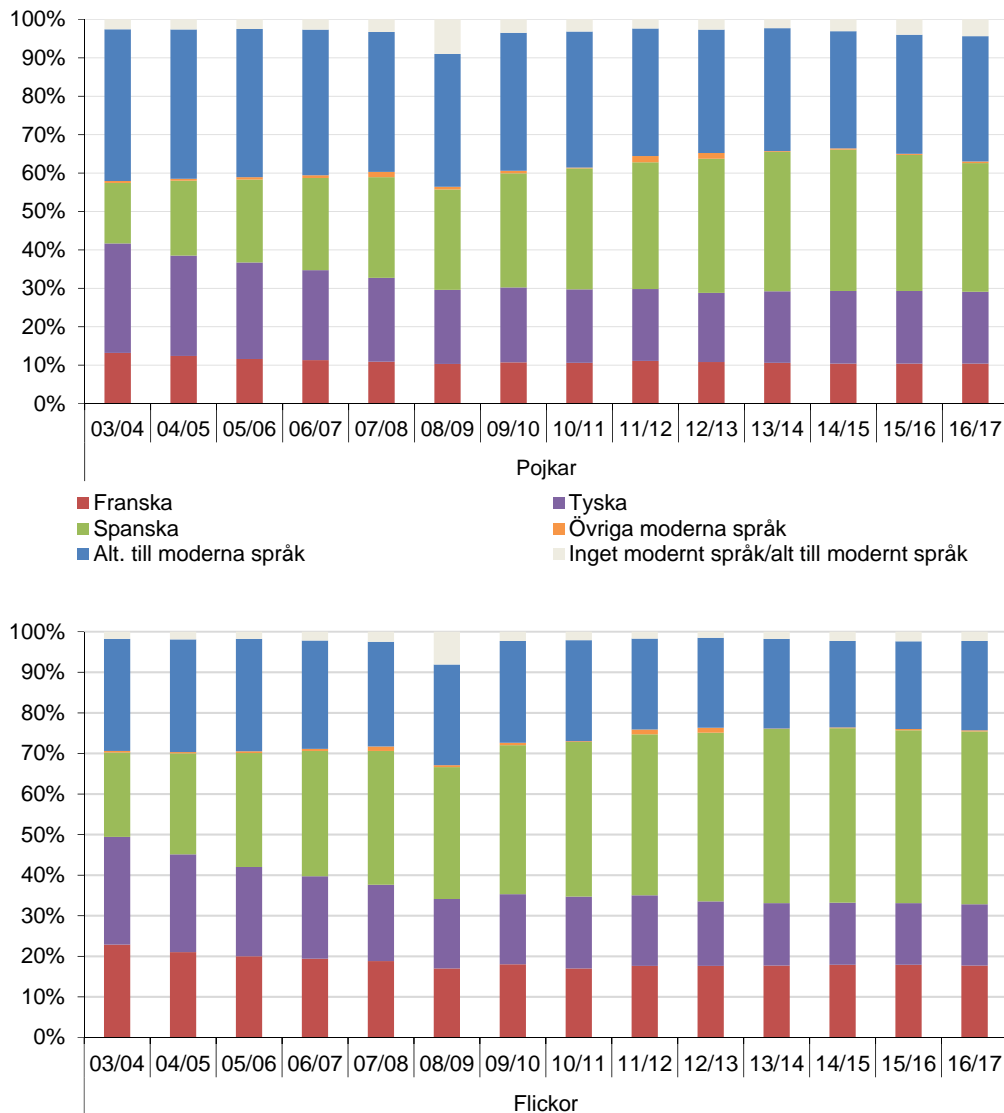
Liksom tidigare år läser flickor moderna språk i större utsträckning än pojkar. Moderna språk kan läsas både inom ramen för språkvalet och inom ramen för elevens val. Huvudmannen ska som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska och eftersträva att även erbjuda andra språk. Elever kan läsa alternativ till moderna språk inom ramen för språkvalet och har då undervisning enligt kursplanen för modersmål, svenska som andraspråk, svenska, engelska eller teckenspråk.

Språkvalet sker oftast inför årskurs 6 eller årskurs 7. Läsåret 2016/17 läser 55 procent av flickorna och 53 procent av pojkarna i årskurs 6 ett modernt språk inom språkvalet. Totalt har andelen som läser moderna språk inom språkvalet i årskurs 6 minskat från 65 procent 2012/13 till 54 procent 2016/17.

I årskurs 7 ökar andelen elever som läser moderna språk, läsåret 2016/17 läser 88 procent av flickorna och 82 procent av pojkarna moderna språk inom språkvalet. Skillnaderna mellan pojkar och flickor blir större i årskurs 8 och 9. Detta betyder att pojkar i högre grad än flickor slutar att läsa moderna språk.

I årskurs 9 är det 76 procent av flickorna och 63 procent av pojkarna som läser moderna språk. Totalt är det 69 procent av eleverna i årskurs 9 som läser moderna språk inom språkvalet, vilket är en procentenhet lägre än föregående läsår. Av eleverna som läser moderna språk inom språkvalet i årskurs 9 är det 99,5 procent som läser något av språken spanska, tyska eller franska. Mer än hälften spanska och den andelen har ökat under den senaste 10 åren. Det näst vanligaste språket är tyska följt av franska. Nästan 400 elever läser något annat modernt språk inom språkvalet i årskurs 9.

Diagram 5. Andel elever i årskurs 9 som läser moderna språk och alternativ till moderna språk inom ramen för språkval uppdelat på kön, läsåren 2003/04 – 2016/17.



I årskurs 9 läser nästan 28 procent av alla elever alternativ till moderna språk. Bland alternativen till moderna språk är engelska vanligast, följt av svenska. Det är fler pojkar än flickor som läser alternativ till moderna språk. Dessutom läser 1,2 procent av eleverna i årskurs 9 moderna språk inom ramen för elevens val.

Totalt är det 4 400 elever som läser ett modernt språk inom elevens val i grundskolan. De vanligaste språken inom elevens val är spanska och tyska, med vardera drygt 1 000 elever. Nästan 600 elever läser franska. Utöver det läser 1 650 elever andra moderna språk inom elevens val.

Bland övriga moderna språk är kinesiska störst. Totalt är det 559 elever som läser kinesiska inom ramen för språkval och dessa elever går i årskurserna 6–9. Dessutom finns det 525 elever i årskurserna 1–9 som läser kinesiska inom elevens val.

I årskurserna 7–9 är det totalt 2,6 procent av eleverna som inte läser moderna språk eller alternativ till moderna språk inom språkvalet. Andelen är högre ju senare årskurs och är högre för pojkar än för flickor. I årskurs 9 är andelen 3,4 procent, 2,2 procent för flickorna och 4,5 procent för pojkarna.

Modersmålsundervisning

En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och eleven har grundläggande kunskaper i språket. Huvudmannen är också skyldig att erbjuda elever som är adoptivbarn och har ett annat modersmål än svenska modersmålsundervisning, även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

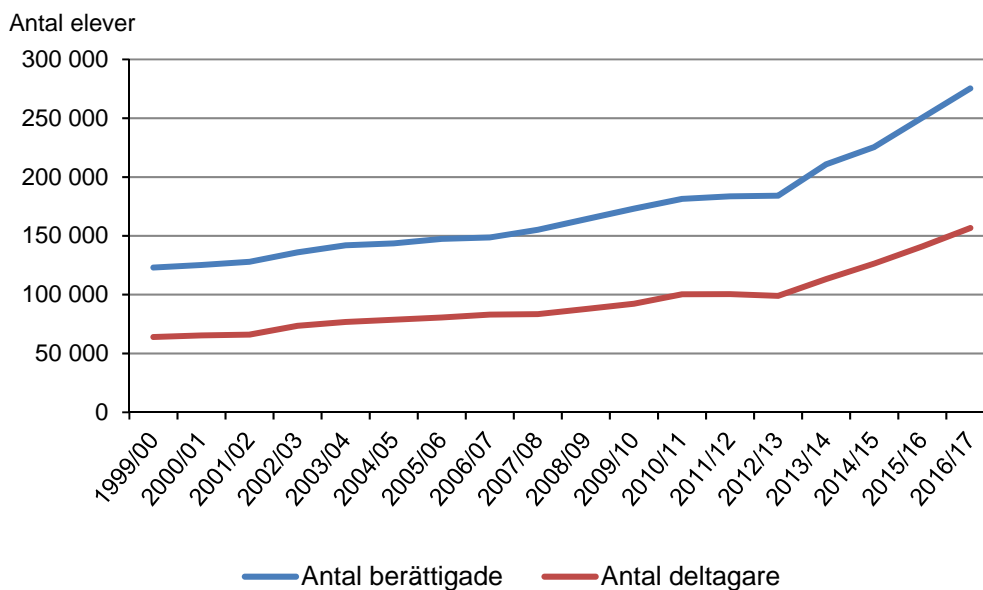
Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Sedan den 1 juli 2015 har kravet på att elevens vårdnadshavare har språket som modersmål tagits bort för elever som tillhör en nationell minoritet. De nationella minoritetsspråken i Sverige är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Eleverna behöver heller inte längre ha grundläggande kunskaper i minoritetsspråket för att få modersmålsundervisning.

Modersmålsundervisning får anordnas inom ramen för språkval, elevens val, skolans val eller utanför den garanterade undervisningstiden. En huvudman är skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk om minst fem elever som ska erbjudas modersmålsundervisning i språket önskar sådan undervisning, och det finns en lämplig lärare. Detta gäller dock inte minoritetsspråken då dessa ska erbjudas oavsett antal elever, och om det finns en lämplig lärare.

Skolverket samlar in uppgifter om antal berättigade till och antal deltagande i modersmålsundervisning per skolenhet och per språk från huvudmännen och skolenheterna. Skolornas kännedom om antalet berättigade elever uppkommer vanligen genom att vårdnadshavare fyller i uppgifter om förekomst av annat modersmål i en blankett till skolan eller genom att det kommer in en ansökan om modersmålsundervisning till skolan. Detta innebär att statistiken inte redovisar det totala antalet berättigade elever utan istället det antal som skolorna har kännedom om.

Läsåret 2016/17 rapporterades 275 329 grundskoleelever vara berättigade till modersmålsundervisning, vilket motsvarar 27 procent av samtliga elever. Det innebär att andelen berättigade till modersmålsundervisning har ökat med 1,6 procentenheter jämfört med föregående läsår. Hösten 2000 var andelen 12 procent.

Diagram 6. Antal elever berättigade till modersmålsundervisning samt som deltar i sådan undervisning, läsåren 1999/01 – 2016/17.



Det vanligast förekommande språket, både avseende berättigade till och deltagande i, är arabiska. Nästan 64 300 elever är berättigade till modersmålsundervisning i arabiska och drygt 42 600 deltar. Somaliska är det näst vanligaste språket med nästan 20 700 berättigade till modersmålsundervisning och drygt 15 300 deltagande.

Bland pojkar är persiska det näst största modersmålet med drygt 12 200 berättigade till modersmålsundervisning. Vanligast är arabiska med nästan 33 900 berättigade elever. Bland flickorna är enbart drygt 6 700 berättigade till modersmålsundervisning på persiska och språket är det femte största modersmålet sett till antalet berättigade elever bland flickorna.

Av de berättigade eleverna deltar 57 procent i modersmålsundervisning, vilket är en liten ökning jämfört med föregående läsår. Andelen har varierat mellan 54 och 56 procent de senaste sex åren. Flickor deltar i något högre utsträckning i modersmålsundervisning än pojkar. Av de elever som är berättigade deltar drygt 58 procent av flickorna och nästan 56 procent av pojkarna.

Kommunala huvudmän har en något högre andel berättigade elever till modersmålsundervisning än enskilda huvudmän, 27 jämfört mot 25 procent. Av elever i skolor med kommunal huvudman deltar 15 procent i modersmålsundervisning. Motsvarande andel för skolor med enskild huvudman är 16 procent. Andelarna varierar mellan de fristående skolornas inriktningar, då konfessionella skolor har en hög andel berättigade till och deltagande i modersmålsundervisning medan waldorfskolor har betydligt lägre.

Modersmålsundervisningen i landet

Liksom tidigare läsår har storstäder en betydligt högre andel elever som är berättigade till modersmålsundervisning jämfört med andra kommungrupper. Deltagandet bland de berättigade är lägst i kommuner i glesbygd och med turism- och besöksnäring.

Andelen elever som deltar i modersmålsundervisning av de berättigade varierar stort mellan kommunerna. I en fjärdedel av kommunerna deltar 60 procent eller fler av de berättigade eleverna i modersmålsundervisningen, samtidigt som det i en fjärdedel av kommunerna är färre än 35 procent av eleverna som deltar. I 12 kommuner finns inga deltagande elever alls trots att det finns totalt 1 568 elever i dessa kommuner som är berättigade till modersmålsundervisning.

Modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken

Barn och elever som tillhör en nationell minoritetsgrupp har rätt att i förskola och skola vidareutveckla både sitt språk och sin flerkulturella tillhörighet. Sverige har fem nationella minoritetsspråk: finska, samiska, meänkieli, romani chib och jiddisch.

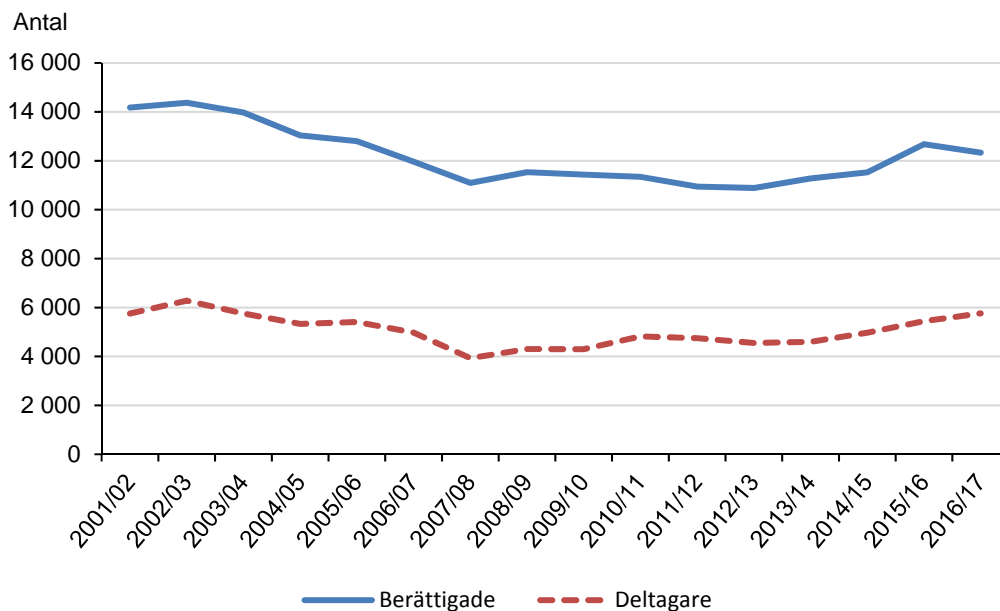
Läsåret 2016/17 rapporterades 12 332 grundskoleelever vara berättigade till modersmålsundervisning i ett av de nationella minoritetsspråken, vilket motsvarar 1,2 procent av samtliga elever. Andelen berättigade till modersmålsundervisning i minoritetsspråken har varierat mellan 1,2 och 1,4 procent sedan läsåret 2001/02.

Antalet elever som är berättigade till modersmålsundervisning på något av de nationella minoritetsspråken har minskat med drygt 340 elever jämfört med föregående läsår, men samtidigt har antalet ökat sedan 2012 med nästan 1 500 elever.

Rapporteringen av antalet berättigade elever kan ha påverkats av att det hösten 2016 förtydligades i insamlingen att enbart ett språk ska rapporteras per elev. Elever berättigade till modersmålsundervisning i flera språk räknas annars flera gånger eftersom uppgifterna samlas in som antalsuppgifter per skolenhet och språk.

Trots att antalet berättigade har minskat något innevarande läsår har andelen som deltar i modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ökat och uppgår till nästan 47 procent. Andelen av de berättigade eleverna som deltar i modersmålsundervisning i nationellt minoritetsspråk har tidigare legat mellan 35 och 44 procent sedan hösten 2001.

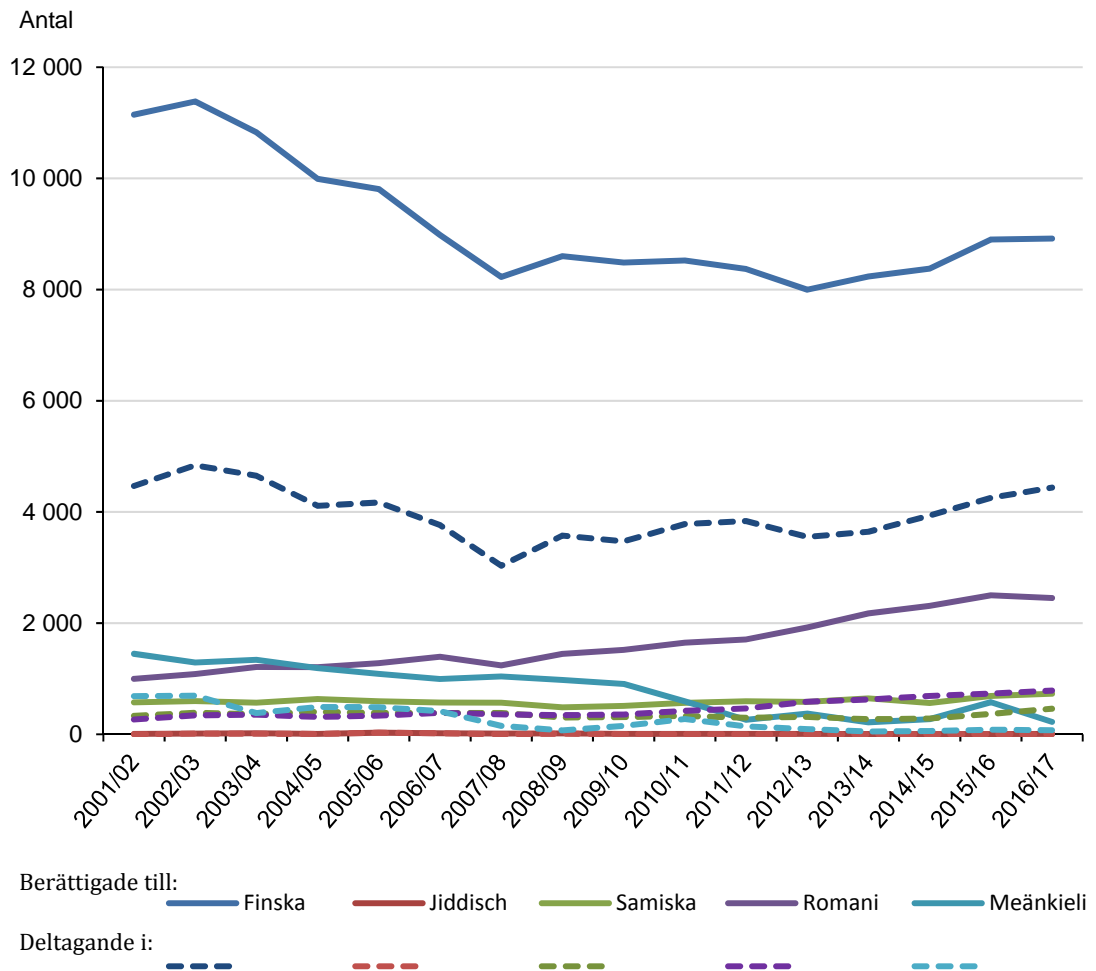
Diagram 7. Antal elever berättigade till något av de nationella minoritetsspråken samt som deltar i undervisning i minoritetsspråket, läsåren 2001/02 – 2016/17.³



³ I uppgifterna ingår elever i sameskolan. Från sameskolorna har enbart samiska språk rapporterats.

Antalet berättigade till de olika nationella minoritetsspråken ser olika ut. I romani chib har både de berättigade till och de deltagande i modersmålsundervisning mer än fördubblats under perioden, medan meänkieli har minskat. Även elever som är berättigade till finska har minskat under 2000-talet medan antalet deltagande är ganska stabilt. När det gäller jiddisch är det få berättigade och deltagande elever och antalet berättigade har under tidsperioden som högst varit 29 elever. Antalet elever berättigade till samiska språk har ökat under de senaste två åren och uppgår nu till över 700 elever.

Diagram 8. Antal elever berättigade till och deltagande i modersmålsundervisning i de olika nationella minoritetsspråken, läsåren 2001/02 – 2016/17.⁴



⁴ I uppgifterna ingår elever i sameskolan.

Svenska som andraspråk

Undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för:

- elever som har ett annat språk än svenska som modersmål,
- elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och
- invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.⁵

Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska, men får därutöver anordnas som språkval, som elevens val eller inom ramen för skolans val.

Andelen elever som deltar i undervisning i svenska som andraspråk är nästan 11 procent, vilket är något högre än föregående läsår. Andelen har under de senaste 15 åren varierat mellan 6 och 9 procent, men ökade hösten 2015 till 10 procent. Pojkar deltar i något större utsträckning än flickor i undervisning i svenska som andraspråk.

Av samtliga elever i kommunala skolor läser drygt 11 procent svenska som andraspråk. Motsvarande för skolor med enskild huvudman är drygt 6 procent av eleverna, men andelen varierar mellan de fristående skolornas inriktningar.

Drygt 18 procent av eleverna i kommunala skolor i storstäderna läser svenska som andraspråk. Även varuproducerande kommuner respektive kommuner i tätbefolkade regioner har en hög andel elever med undervisning i svenska som andraspråk, 14 procent. Andelen i kommunala skolor i förortskommuner till storstäder är lägst med 6 procent av eleverna.

⁵ Enligt skolförordningen (2011:185) 5 kap. 14 §.

Nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund

I begreppet nyinvandrade ingår enbart folkbokförda elever som:

- är födda utomlands,
- har båda föräldrarna födda utomlands, och
- har kommit till Sverige under de senaste fyra åren.⁶

I statistiken används begreppet invandringsår, vilket avser det år då eleven blivit folkbokförd. Det *senaste invandringsåret* som finns registrerat om individen hos Skattemverket finns i Skolverkets register från och med 2008/09. Läsåret 2014/15 tillkom uppgift om det första invandringsår som finns registrerat om individen. *Första invandringsår* betyder att eleven inte har varit folkbokförd i Sverige tidigare.

Hösten 2008 fanns det drygt 30 200 nyinvandrade elever i grundskolan⁷, vilket motsvarade 3,4 procent av eleverna. Hösten 2016 är motsvarande antal 56 500 nyinvandrade elever och andelen är 5,6 procent. De nyinvandrade eleverna har ökat med nästan 87 procent på åtta år, men den stora ökningen har skett de två senaste läsåren, från 41 800 läsåret 2014/15 till 56 500 elever 2016/17.

Identifieras eleverna istället utifrån deras första invandringsår minskar antalet nyinvandrade, hösten 2016 är skillnaden 700 elever. I diagram 8 visas att skillnaden i antal elever mellan dessa två redovisningsformer är liten.

De elever som inte har blivit folkbokförda ingår inte i begreppet nyinvandrad, utan ingår i kategorin okänd bakgrund. Elever med okänd bakgrund avser elever som saknar personnummer i registren, vilket gör att det inte går att koppla eleven till några bakgrundsuppgifter. Att personnummer saknas kan bero på att eleven inte är folkbokförd i Sverige, men det kan även finnas andra orsaker till detta. För ytterligare beskrivning av denna statistik, se PM om *Nyinvandrade elever i grundskolan* från läsåret 2015/16.⁸

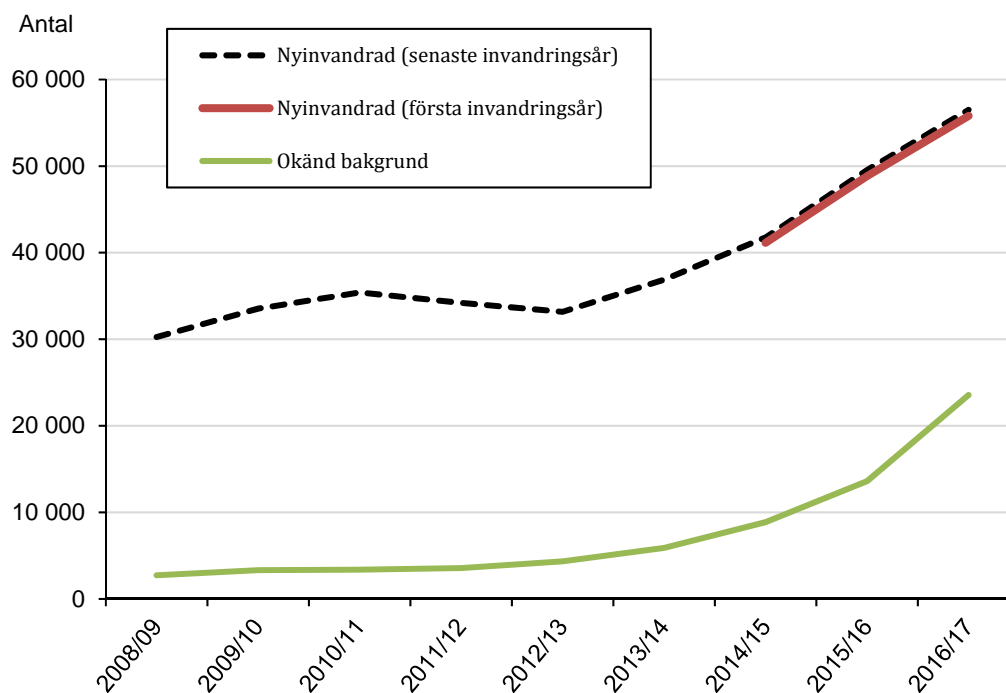
Lsåret 2016/17 har 2,3 procent av eleverna i grundskolan okänd bakgrund. När det gäller elever med okänd bakgrund, det vill säga elever utan personuppgifter i statistiken, har dessa ökat från 2 700 elever 2008/09 till 23 600 elever innevarande läsår, det vill säga nästan åttadubblats på åtta år. Den enskilt största ökningen har skett läsåret 2016/17 då nästan 10 000 fler elever har okänd bakgrund jämfört med föregående läsår.

⁶ Kriteriet gällande att eleven har kommit till Sverige under de senaste fyra åren beräknas genom att invandringsåret får vara max fyra år före verksamhetsåret.

⁷ Sameskolor, skolenheter med konfessionell inriktning och internationella skolenheter är inte inkluderade i beräkningarna. Se bilaga i slutet av PM för mer information.

⁸ PM - Nyinvandrade elever i grundskolan, <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3653>

Diagram 9. Antal elever i grundskolan (exklusive internationella skolor) som är nyinvandrade⁹ respektive med okänd bakgrund, läsåren 2008/09 – 2016/17.



Oberoende av om beräkningen utgår från första eller senaste invandringsår utgör nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund innevarande läsår 7,9 procent av eleverna i grundskolan. Antalet uppgår läsåret 2016/17 till cirka 80 000 elever, vilket är en ökning med nästan 17 000 elever jämfört med föregående läsår.

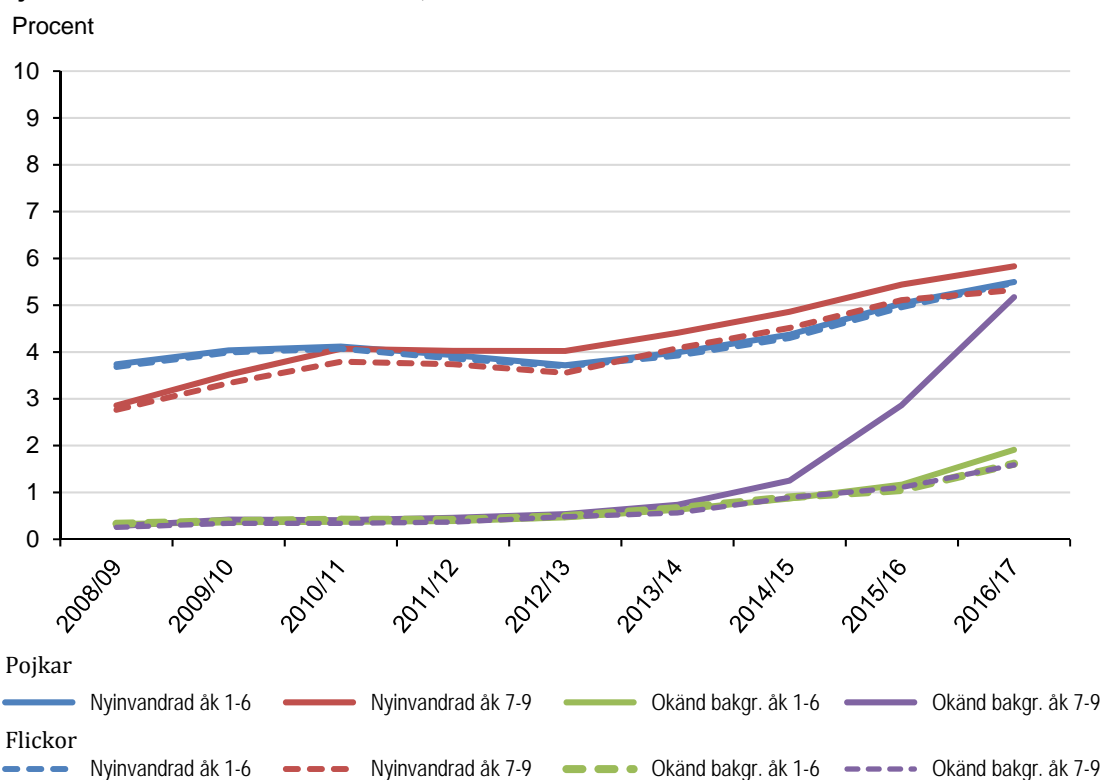
Av de nyinvandrade eleverna är 52 procent pojkar och 48 procent flickor läsåret 2016/17. Bland eleverna med okänd bakgrund är 66 procent pojkar och 34 procent flickor.

Det finns inga stora skillnader i andel nyinvandrade elever i de olika årskurserna, den är mellan 5 och 6 procent per årskurs. Det är heller inte några större skillnader i andel nyinvandrade pojkar respektive flickor i de olika årskurserna. Andelen elever med okänd bakgrund är däremot något högre i årskurs 8 och 9 jämfört med de andra årskurserna och skillnaden består främst av pojkar.

⁹ För åren 2008/09 till 2013/14 finns i Skolverkets register endast uppgifter om elevernas senaste invandringsår. För senare läsår finns även uppgift om elevernas första registrerade invandringsår. Se inledningen för mer information.

Diagram 10 visar att det under tidsperioden 2008/09 till 2016/17 har skett en förändring av både ålderssammansättning och fördelning mellan flickor och pojkar bland de elever som räknas som nyinvandrade eller som har okänd bakgrund. I början av perioden var det inga nämnvärda skillnader i andel pojkar och flickor. De senaste tre åren uppvisar en ökning av dessa elever i både de lägsta och högsta årskurserna. Ökningen är mest framträdande för pojkar med okänd bakgrund i årskurs 7 – 9.

Diagram 10. Andel nyinvandrade¹⁰ och elever med okänd bakgrund av samtliga pojkar och flickor i olika årskurser, läsåren 2008/09 – 2016/17.



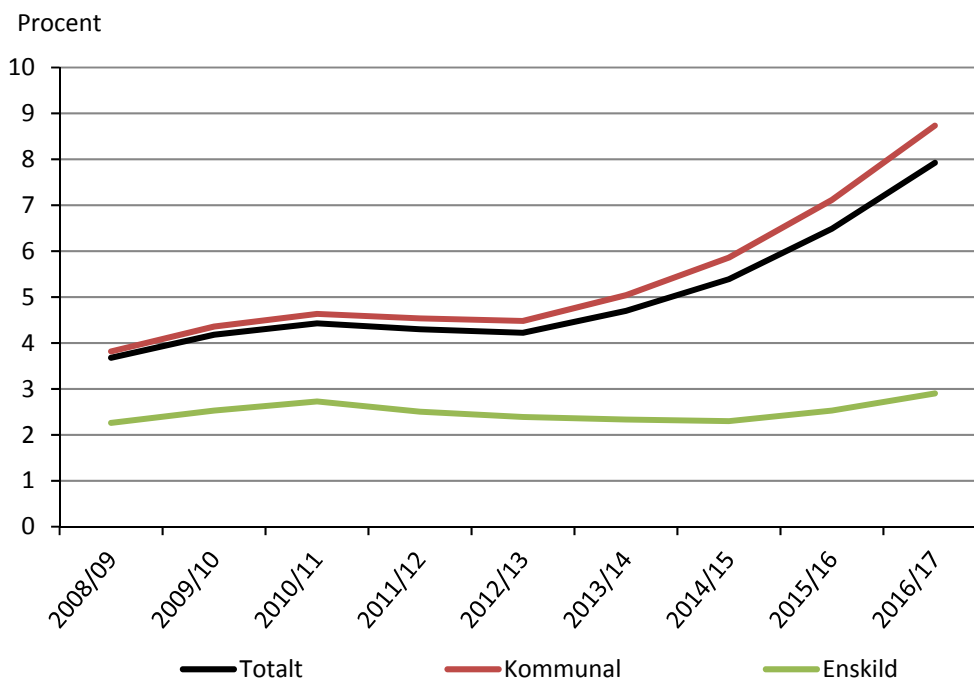
¹⁰ Avser elevernas senaste invandringsår. Se inledningen för mer information.

Skillnader mellan huvudmän, kommuner och skolenheter

Såväl nyinvandrade elever som elever med okänd bakgrund är ojämnt fördelade över landet, mellan olika huvudmän och skolenheter. Det är 95 procent av de nyinvandrade eleverna och eleverna med okänd bakgrund som går i kommunala skolenheter läsåret 2016/17. Denna andel har legat stabilt mellan 93 och 95 procent sedan 2008/09.

Andelen nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund av det totala antalet elever har de senaste åren varit framträdande hos kommunala huvudmän. Diagram 11 visar skillnaden i andel nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund, mellan kommunala och enskilda huvudmän. Hösten 2015 var 7 procent av eleverna i kommunala skolenheter nyinvandrade eller hade okänd bakgrund. Motsvarande andel för elever i skolenheter med enskild huvudman var 2,5 procent. Hösten 2016 är andelen nästan 9 procent i de kommunala grundskolorna medan andelen elever i skolenheter med enskild huvudman har ökat till 2,9 procent av eleverna.

Diagram 11. Andel nyinvandrade¹¹ och elever med okänd bakgrund, totalt samt fördelade på typ av huvudman läsåren 2008/09 – 2016/17.

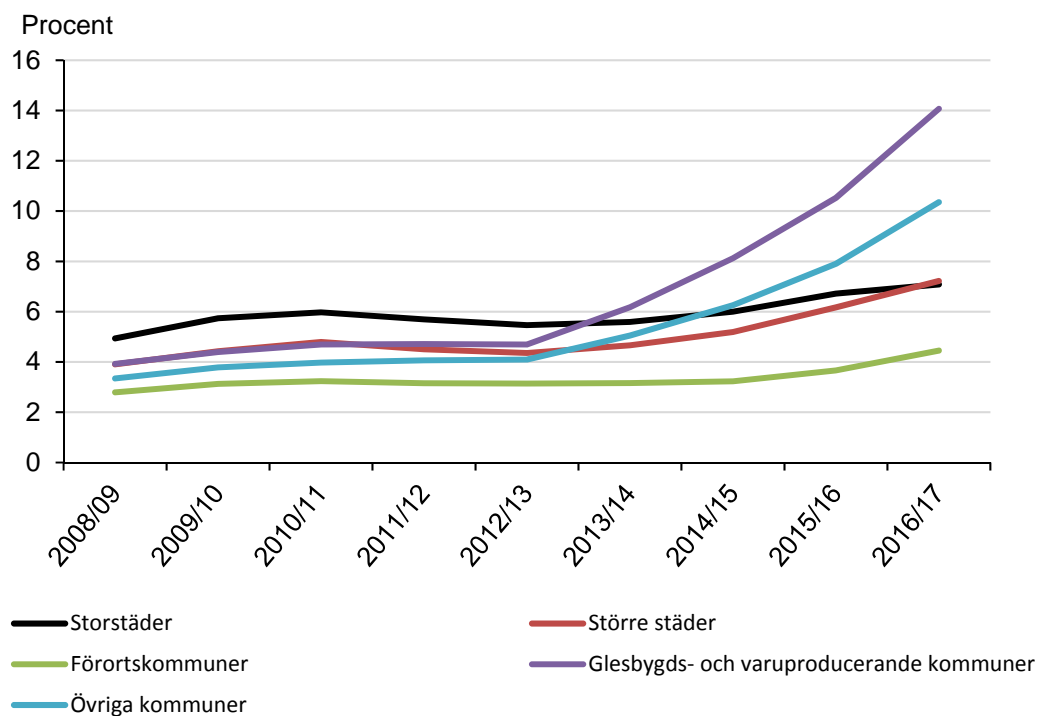


¹¹ Avser elevernas senaste invandringsår. Se inledningen för mer information.

Totalt 4 075 av 4 763 skolenheter har hösten 2016 en eller flera nyinvandrade elever eller elever med okänd bakgrund. Av skolenheterna med kommunal huvudman är det 89 procent av skolenheterna som hade nyinvandrade elever och/eller elever med okänd bakgrund. Motsvarande för skolenheterna med enskild huvudman är 69 procent.

Som framgår i diagram 12 är det skillnader mellan olika typer av kommuner och skillnaderna har även förändrats över tid. Läsåren 2008/09 – 2012/13 var andelen nyinvandrade högst i storstäderna. Sedan dess har andelen nyinvandrade blivit högre i mindre kommuner. Innevarande läsår utgör andelen nyinvandrade elever i grundskolan 14 procent av eleverna i glesbygds- och varuproducerande kommuner.¹² I jämförelse med andra typer av kommuner återfinns den lägsta andelen nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund i förortskommuner till både storstäder och större städer.

Diagram 12. Andel nyinvandrade¹³ elever inklusive elever med okänd bakgrund i grundskolan fördelat på olika kommungrupper, läsåren 2008/09 – 2016/17.



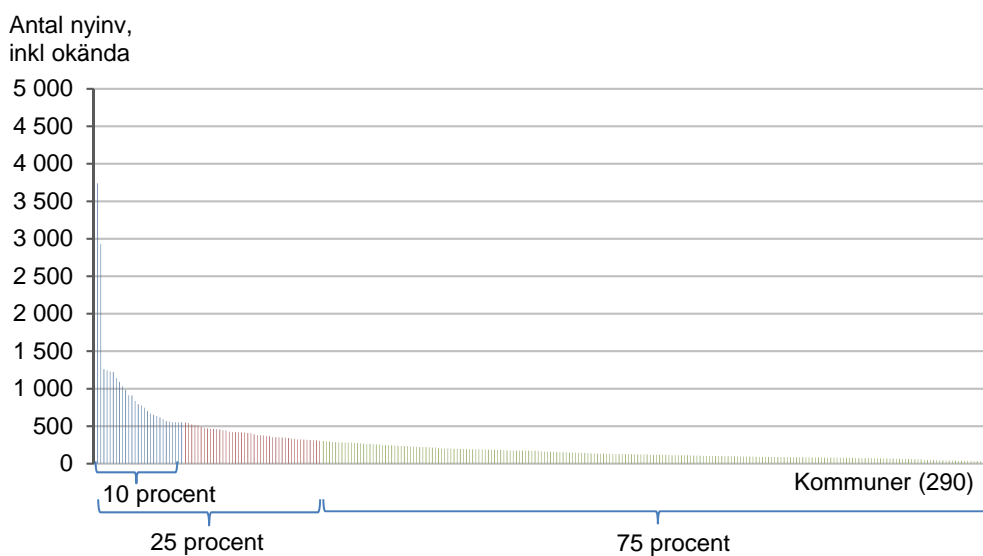
¹² Varuproducerande kommun är en kommun där 34 procent eller mer av nattbefolkningen mellan 16 och 64 år är sysselsatt inom tillverkning och utvinning, energi och miljö samt byggverksamhet (54 kommuner). Källa: Kommungruppsindelning 2011, Sveriges Kommuner och Landsting.

¹³ Avser elevernas senaste invandringsår. Se inledningen för mer information.

Antalet nyinvandrade elever inklusive elever med okänd bakgrund varierar hösten 2016 mellan 11 och 4 723 elever i de olika kommunerna. Det totala antalet elever varierar samtidigt mellan 225 och nästan 86 000 elever i kommunerna. I tio kommuner utgör de nyinvandrade och eleverna med okänd bakgrund mer än 25 procent av eleverna i grundskolan.

Diagram 13 visar att 41 procent av de nyinvandrade eleverna inklusive elever med okänd bakgrund återfinns i 29 kommuner (10 procent av kommunerna) och nästan två av tre elever (64 procent) återfinns i 72 kommuner (25 procent av kommunerna). Sett utifrån antal har storstäderna flest nyinvandrade elever, inklusive elever med okänd bakgrund. Om andelen av det totala antalet elever i kommunen istället används så är det mindre kommuner som har flest av dessa elever. Ljusnarsberg, Hultsfred, Högsby och Lessebo är de fyra kommuner med högst andel elever som är nyinvandrade eller har okänd bakgrund, med över 30 procent av grundskoleeleverna.

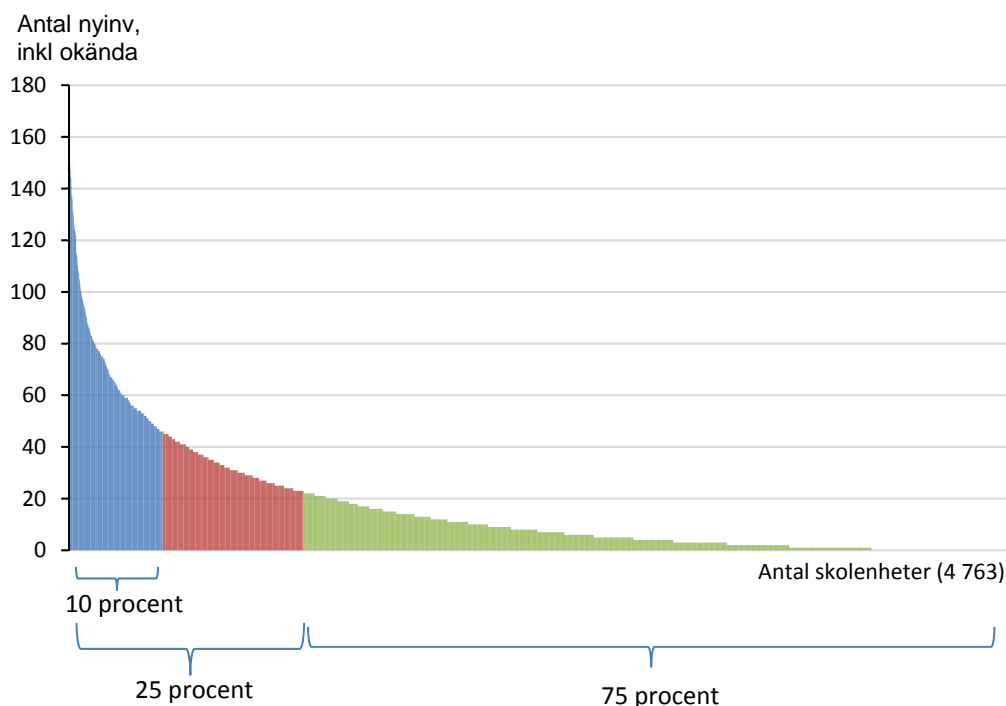
Diagram 13. Antal nyinvandrade¹⁴ inklusive elever med okänd bakgrund per skolkommun i grundskolan, höstterminen 2016.



Som visas i diagram 14 är antalet nyinvandrade och/eller elever med okänd bakgrund ojämnt fördelade på skolenheterna. Hösten 2015 återfanns hälften av dessa elever i 10 procent av alla skolenheter och 75 procent av eleverna fanns i 25 procent av skolenheterna. Hösten 2016 är spridningen något förbättrad, 43 procent av eleverna går på 10 procent av skolenheterna och 72 procent av eleverna går på 25 procent av skolenheterna.

¹⁴ Beräknat utifrån elevernas första registrerade invandringsår.

Diagram 14. Antal nyinvandrade¹⁵ inklusive elever med okänd bakgrund per skolenhet i grundskolan, höstterminen 2016.



De tio procenten, i blått i diagrammet, utgörs av 476 skolenheter varav 462 är kommunala. Nästan hälften av skolenheterna är belägna i storstadskommunerna eller i större städer. Tio av skolenheterna har över 95 procent nyinvandrade och elever med okänd bakgrund och är förmodligen mottagningsenheter och förberedelseklasser, övriga skolenheter har som högst 58 procent nyinvandrade och elever med okänd bakgrund.

I de 476 skolenheterna har 5,7 procent av eleverna okänd bakgrund,¹⁶ motsvarande för riket är 2,3 procent. I dessa 476 skolenheter är andelen elever med utländsk bakgrund generellt hög. Enligt tillgängliga registeruppgifter är 45 procent av alla elever i dessa skolor antingen själva födda utomlands eller har båda sina föräldrar födda utomlands. Motsvarande andel för riket är knappt 22 procent. Föräldrarna till eleverna i dessa skolor har också i genomsnitt lägre utbildning än riksgenomsnittet. Andelen elever vars föräldrar har som högst gymnasial utbildning är 51 procent i dessa skolenheter, jämfört med 39 procent i riket. Bland dessa har 13 procent högst förgymnasial utbildning, jämfört med 5 procent i riket.

¹⁵ Beräknat utifrån elevernas första registrerade invandringsår.

¹⁶ Antalet elever med okänd bakgrund var 10 323 stycken och dessa elever kan inte kopplas mot några bakgrundsvariabler. De övriga elevernas bakgrundsdata kan dock säga en del om elevsammansättningen på dessa skolenheter.

Om statistiken

Elevstatistiken för olika huvudmän¹⁷ och skolformer samlas in på olika sätt. För fristående grundskolor med konfessionell inriktning och sameskolan samlas uppgifterna in på gruppnivå medan resterande data om elever i grundskolan samlas in på individnivå. Därmed kan inte all elevstatistik presenteras på samma detaljnivå och möjligheten att följa upp eleverna skiljer sig åt.

När det gäller internationella skolor följer de ett annat lands läroplan eller en internationell läroplan. Dessa enheter inkluderas i redovisningen när det gäller uppgifter om skolenheter, elevantal och skolstorlek. Däremot är internationella skolor exkluderade när det gäller språkval, elevens val och modersmålsundervisning. Det vill säga vid redovisning av uppgifter som utgår från den svenska läroplanen.

Tabeller på Skolverkets webbplats

Tabellerna som de flesta uppgifterna är hämtade från finns på Skolverkets webbplats under länken ”Statistik & utvärdering/Statistik i tabeller”. Där finns Sveriges officiella statistik om elever och skolenheter för läsåret 2016/17 och tidigare läsår på riksnivå, samt länkar till databaser med statistik på läns-, kommun-, och skolenhetsnivå.

¹⁷ Med huvudman avses den som anordnar och ansvarar för skolverksamhet, till exempel en kommun eller ett bolag eller en förening som driver en fristående skola. För mer information se t.ex. rapporten ”Enskilda huvudmän och skolmarknadens ägarstrukturer”, Skolverket 2012.